

דעת הברית

ביתאון האגודה הארץ-ישראלית של היהודים המשיחיים

אוקטובר 2004 - סתיו תשס"ה

גיליון מס' 20

תוכן עניינים

מנחם בן-חיים
(1924-2004):
דברים לזכרו

גרשון נראל

עמוד 1

מפעליות האגודה
בשנה שבעה

חנן לוי

עמוד 4

קהילה המעניין
ושabaytem מים בשנון
ממנייני היישועה

רחלי סולומון

עמוד 6

קהילה צור ישועתי
נצרת עילית

ג'ון רושא

עמוד 7

ישוע בעיתונות
 הישראלית

בועז פסצמן

עמוד 8

מהי קהילה משיחית
ישראלית?

חנן לוי

עמוד 9

'מבצע חסד' ערבי
קומי המדינה

גרשון נראל

עמוד 11

מנחם בן-חיים (1924-2004): דברים לזכרו

הדברים נאמרו בעבר זיכרון למנחם ז"ל, שהתקיים בקהילת המשיחית
הישראלית - קהילת ירושלים (רכ' הנביאים 56) ב-12 ביולי 2004

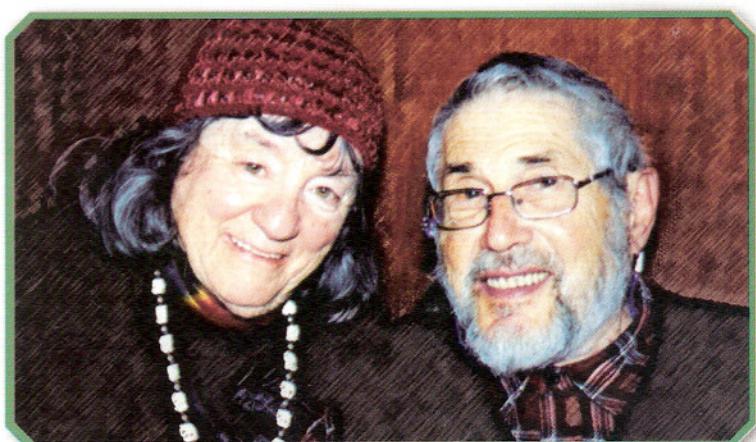
מאט גרשון נראל

כרתني את מנחם למללה שלושים שנה. בשנת 1974, לאחר מלחמת יום
הכיפורים, התחלנו יחד ב蓋ושים ראשונים 'להחיות' מחדש את האגודה
הארץ-ישראלית של היהודים המשיחיים. באותו ימים חזר מנחם מכנס
בלוזן שבשויז, שבו השתתף לצידם של ויקטור סמחה וברוך מעוז. בהתקבות
של נער צער ניסה מנחם להקים גוף ארצי של יהודים משיחיים, גוף שלמעשה
כבר היו לו שורשים בארץ בעשור של 1950 ובתקופת המנדט הבריטי. מאמצעיו
של מנחם להקים אגודה חדשה נשוא פרי רק כעשור. ומחזאה מאוחר יותר, בשנת
1989.

אולם מקרוב ממש הכרתי את מנחם באחת-עשרה השנים האחרונות, לאחר
שהחלפתني אותו בתפקיד המזכיר בישראל של 'אגודה הבינלאומית של היהודים
המשיחיים'. תפקיד זה מילא מנחם בנאמנות במשך שבע-עשרה שנים, קודם
יציאתו לגמלאות ב-1993. מנחם היה פעיל בתחוםים רבים, והזדהה בכל לב עם
מגון הדברים שעשה. להלן ATIICHIS למספר מאפיינים בולטים בחיו:

העיתונאי

יכולת הכתיבה הייתה 'המתנה' הבולטת של מנחם. הוא היה 'איש עט' מוכחה,
במיוחד בכתביה העיתונאית, וניחן אף בטבעת-עין של חוקר, שופט וסופר. קרל משל,
הוא יzem והוביל את הפרטום של שני כתבי עת מטעם ועבור היהודים תלמידי ישוע:
1. בשוב - הגילון הראשון יצא לאור בחנוכה 1981, והאריך ימים במשך כעשור.
2. זאת הברית - שיגלינו הראשון ואה אור בחורף 1991/1990. כמו כן תרם
מנחם עשרות מאמרים המפוזרים בכתביו עת שונים, במיוחד בביטאון הוותיק

של 'אגודה הבינלאומית של היהודים המשיחיים', שנקרא בעבר *The Hebrew Christian* ומאותר יותר *The Messianic Jew*. אישיות, אני חכ לו תודה על תיקונים
לשוניים רבים שערך במאמריהם שכתבתם בשפה האנגלית.

- חבר מערכת הדו-שנתון ‘משכן’.
- הוועד הפועל של ’אגודת האי’ של היהודים המשיחיים’.
- ’הוועד המנהל המקומי’ של בית האבות ’אבן העזר’ בחיפה.

עליו לציין כי לא הייתה ביןינו הסכמה בכלל דבר. לעיתים היו הבדלי דעתות קוטביים בינינו. כך למשל, בעינו של מנחם התיי פונדקנטיליסט מדי ביחס להבנתית את הפשט של כתבי הקודש. דבר זה בא לידי ביטוי גם בנושא של בריאות העולם בקשר שישה ימים. לעומת זאת, בעיני הוא היה ליברלי מדי בפרשנותו לכתובים. שניהם ידעו היטב במה היו דעותינו חלוקות.

אר בכל זאת, למורת הבדלי המחשבה ביןנו המשכנו לעבוד ביחד, במיוחד משומם שמנחם היה רודף שלום. למעשה, הוא היה כל כך רודף שלום, עד שלפעמים, לדעתו, היה פשרני מדי.

הוא היה ‘איש עט’ מומחה, במיוחד בכתביה העיתונאית, וניכון אף בטבעת-עין של חוקר, שופט וסופר

אר בה בעת ידע מנחם גם להיות קשוח. היו מצבים שבhem התברר לו שיעבדו עלי, במיחוד אנשים מסוימים שבקשו עדרה כספית – וככלפיהם נהג בתקיפות ובחוסר סבלנות. לעומת זאת, כאשר היה לו ברור שישנו מקרה אמיתי של צורך כספי, הוא לא חסר במאיצים להשיג את העדרה הדורשה. לשם כך היה מוכן להיות ’שtheadלן’, בסגנון של Schnorer כמעט מקצוע – לכתב מכתבים ולטלפון עד קצה העולם – כדי שתורמים פוטנציאליים יואלו בטובם לשלווח סיוע.

מנחם ואני ראיינו עין בעין את חשיבות הציונות התנ”כית. הוא הדגיש בחיו ובכתבתו את זהותו הלאומית.

משיחי ציוני

הציונות על סמך נבואות המקרא הייתה חשובה לו. התנווה המודרנית של היהודים המשיחיים מחד, והלאומיות הציונית של היהדות החילונית והדתית מאידך, היו מושלבות בעינו בצורה הדוקה וויכוחית.

מנחם יזם וניהל בהתנדבות את ’קרן משיחית ישראלית’, שעזרה להרבה מנקקים ועל-ידי מענקים והלוואות בתנאים נוחים. את רוב הכספיים הוא גיס עצמו, ואחר כך הרכיב ועד שער לו (דוד שטרן יוסי הרשקו-בן צבי). כך למשל, אנו זוכרים היטב את המאמצים הרבים שעשה מנחם כדי לגייס כספים עבור ההשתתלות, הטיפולים והשיקום של אילן זמיר זל’.

איש הארגון

מנחם שמר. על סדר וארגון בתכובות הרבה שנייה, והוא ’מצחיר בחסד’ – מוביל להתבלבול בתוכן של הנירת הרבה שהייתה לו. במשך שנים הוא יזם את הכנסים של האגודה הישירהית של היהודים המשיחיים, והצליח לעמוד בלוח הזמנים של האירועים, לרבות משלוח הזמנות, תזכורות וכו’. כך למשל, אנו זוכרים כיצד הוא יזם וארגן את המשלחת של מאמינים מהארץ שנסעה למצרים בשנת 1992. הוא אף השיג את כל הכספי הדרוש, אך בעקבות זאת גם חלה ואושפץ ביבת החולים. מאז חלה בריאותו והתרופפה.

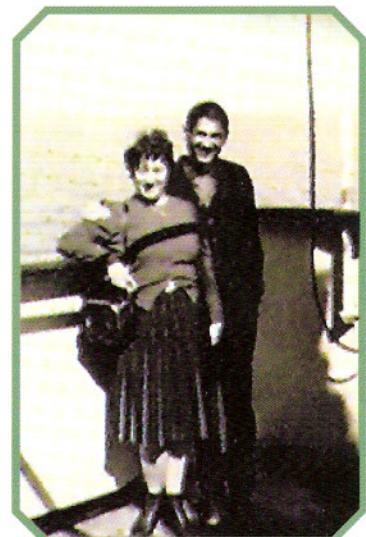
מרכז בין-תחומי של איש אחד

מנחם פעל במגוונות של וודות שונות ברחבי הארץ. עבדתי לצדו, ובחלק מהוואות אני ממשיר לתפקיד בריצפות מאד. אזכיר את העקרונות שביבה:

- הוועד המפקח של הגלריה המשיחית ’דיגות’ ברחוב פרישמן בתל אביב.
- צוות הנהלה של ’הוועד המאוחד למשיחיים בישראל’ The United Christian Council in Israel (UCCI) – בנוסף לכך, בימכמת ה- UCCI תרגם מנחם, תימצט והפייך כתבי עיתונות בנושא המאמינים בישוע בארץ. עבודתה זו מנוהלת היום על-ידי ’מרכז ספרי’ בירושלים.
- הוועד המיעץ של ’החברה לכתבי הקודש בישראל’, Bible Society. במסגרתו זו מנחם אף העלה את ההצעה לתרגם את התנ”ר לעברית מודרנית.

מנחם בצעדת ירושלים (שלישי משמאל) - סוכות 2000

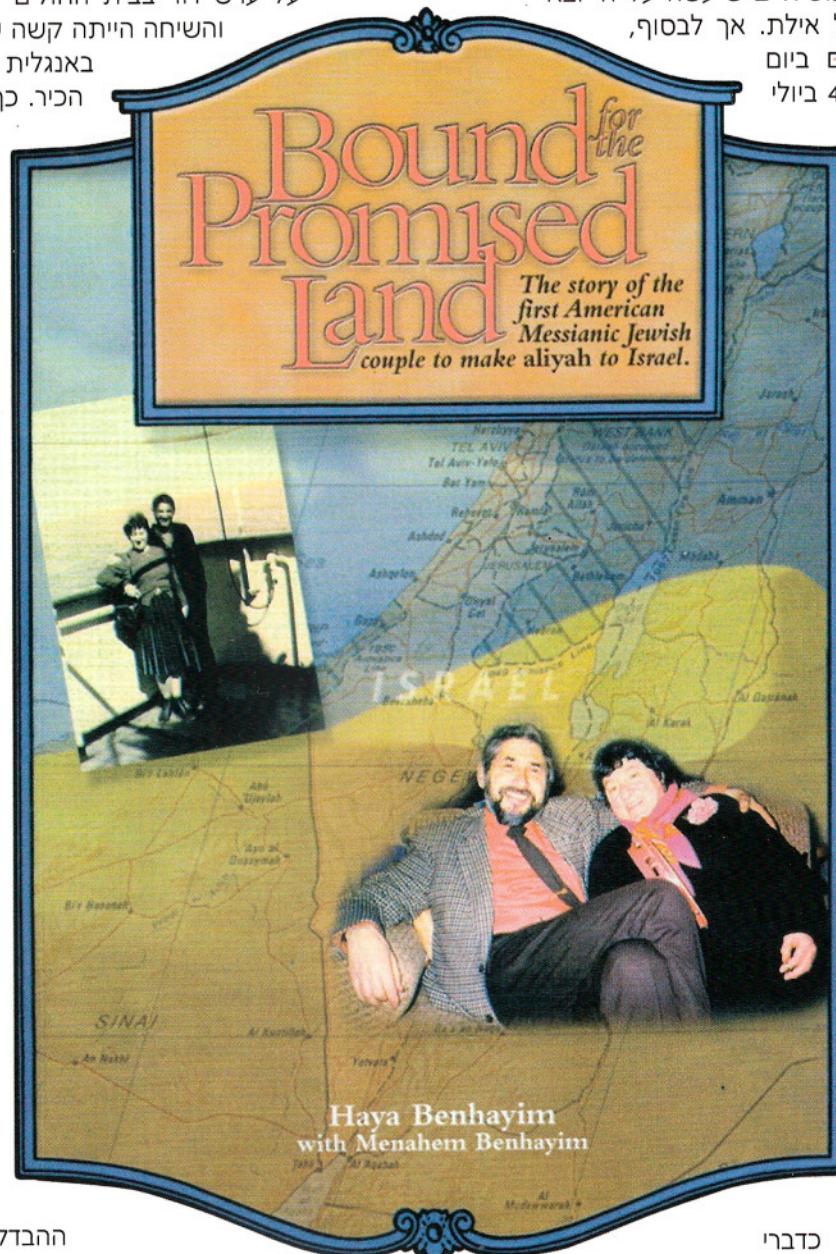

מנחם וחיה על האונייה בדרכם לישראל - מרץ 1963

מנחם, ביחד עם חיים, תיבדל לחים ארוכים, היה גאה להיות והאחרים, וניסה ללמידה מהם. בשיחתנו الأخيرة, כשכבר היה על ערש דורי בבית החולים 'הדסה' בהר הצופים והשicha הייתה קשה עליוו, הוא עבר לדבר באנגלית ונזכר בוותיקום שהוא היכר. כך למשל, בהקשר של יד השמונה העלה מנחם את שמו של חיים חיימוף, ואמר לי כר: "חיימוף הזקן לא אהב להתבדח ולצחוק He was a man - of no nonsense - אך מצד שני, חיימוף הבני יסודות מוצקים עבור דורות שלמים". מנחם ידע להעיר את חשיבות השורשים הון בח' האדם היחיד והן בח' בניו תנואה שלמה בח' החדש של היהודים המשיחיים. הוא ידע להציג על הפירות שהשורשים, הגזע והענפים הבינו במשך שנים. בכנותו הרבה הוא מעולם לא התעלם גם מפירות ביואשים בתולדות התנואה המשיחית.

פשטות וענווה

רק לפני כמה חודשים הגיעו מנחם ווילם לאביבות. למרות ההבדלים של שלושה עשורים בין לבני, תמיד דיברנו בגובה העיניים; דיברנו בחופשיות גמורה. אהבתו את הפשטות שלו, את החברוניות' ואת הדגירות' שליו, את הדיבור היישר על כל נושא ועל כל בעיה. יחד עם זאת, מנחם ידע לשמר סוד כאשר התבקש לך. מנחם היה איש עני, וברגעי אמת ידע לבקש סליחה. הוא לא התנסה על איש ולא התummer באף אחד. הוא היה מאכין עם 'לב רחמן' ומלא חמלה. דברי אדוננו יושע "אשר הרחמנים כי הם ירוחמו" (מתי ה' 7) אכן מתאימים למנחם.

מסור לארץ הבטחה - הספר האוטוביוגרافي

לאמונה שאלהים משלים מחדש הגוף המשיח את המרכיב היהודי הבהיר שבמעבר היווה חלק בלתי-נפרד מגוף המשיח" (עמ' 3-4).

מחשי שורשים וזהות ישראלית

מנחם העריך את החלוצים שפעלו לפני פניו בארץ, המשיחים

מנחם בן-חיים נולד בברוקלין, ניו-יורק, ארה"ב, ב-29 באפריל 1924, ונפטר בירושלים ב-4 ביולי 2004. הוא נתמן בהר המנוחות בגבעת שאול, ירושלים, בחלוקת מקורה המשקיפה על הדרך לעמאות.

הזוג הראשון של יהודים משיחיים ש'עשה עלייה' ובא לגור 'במערב הפרוע' של אילת. אך לבסוף, כמה סמלי, נפטר מנחם ביום העצמאות האמריקאי, ב-4 ביולי 2004.

בקיץ 2003 פירסם - עם חיים ומנקודת מבטה - את הספר 'מסורת האוטוביוגרפי' של חייהם. במאיצעות כותרת הספר 'מסורת הארץ' (Bound for the Promised Land) הוא ביטא את אהבתו לארץ ישראל, שהיא המקדש של כל הבטחות האלוהים לעמו ולכל העולם. על 'מנחם הלאומי' אפשר ללמוד, למשל, מדברים שכתב בಗליון הראשון של 'שבוב'. כעורך הוא כתב מבוא שנקרא 'קול קורא', שבו נאמר:

"מטרתו העיקרית של עליון זה היא לאפשר לציבור היהודי-משיחי לחתת ביתוי לאמונתו, כשהנחתה היסוד הבלתי-מעורערת היא של האלוהים פועל עכשו בקרוב ישראל השב לモלדתו, ובתוך הקהילה המשיחית המתחדשת, כפי שפועל - בדברי הפтиחה של האיגרת אל העברים -

"מקדם פעמים רבות ובפנים שונים אל אבותינו". מטרה זו גם נתנת ביטוי לא מוגבל בלאו-

מאמנים בישוע ורוכחו בקתדרלה על שם ג'ורג' הקדוש' במזרחה ירושלים. مكانם הופיעו במקומות התעופה קלנדייה (Kalandia) בצפון העיר, ובשני מטוסים קטנים שהובאו מירושלים מקרפיסון הוטסו לחיפה, לאחר שירושלים הייתה במצב ולא התאפשרה תחבורה יבשתית. בחיפה צורפו אליהם עוד שני טריסרים של יהודים משחיחים שהגיעו מיפו – תל אביב, טבריה וחיפה. כולם הגיעו על האונייה 'Georgic' שעגנה בנמל, וביום 7 במאי 1948, שבוע לפני הכרזת המדינה, הפליגה ליברפול והאגודה הנוצרית עברית הבינלאומית.

שלבי הפינוי כולם אורגנו מכובע צבאי שניית לו אופי הומניטרי, ושלב התכנון הלוגיסטי ועד הביצוע עברו כחודשים – ממרץ עד מאי 1948. בין המפענים היו לא רק מי שהשתתפו לבכשייה האנגליקנית, אלא גם פנטקוסטלים אמריקאים ו'אחים מקבוצת פליימוט' (Plymouth Brethren). זמן קצר לאחר מכן נפוצו באנגליה דיווחים אודות "מאות" יהודים תלמידי ישוע שפונו מהארץ, כגון באירוע של הבישוף ווסטן. אך לפי עדותם הכתובה של שלהי אוטופובסקי זל', שנשאר בארץ וסירב להתרנסות (אם כי את שני בניו שלח לחו'ל), לא פנו מהארץ אלא 4-5 נפש. לעומת זאת, לפי עדות כתובה אחרת, זו של משה עמנואל בן-מair (מעב"מ) זל' שאף הוא ומשפחה נמנו על מי שנשארו בארץ וסירבו להתרנסות, כל "המיסיונים" לסתוקם, ולא הבריטים בלבד, היו אחרים להוציאם של 350 נפש מן הארץ, גברים ונשים ולידם. נראהשהערה זו נשענה על מידע על אודות פיניות של רבים שנחקרו למאמנים 'נקדים', ולא רק על סיפונה של ה-Georgic.

מכל מקום, ברחבי הארץ עדין נותרה שרית שדחתה בתוקף את ההצעה להתרנסות ולעדוב עבר קום המדינה. بينما הם היו גם חיים יוסף חיימוף (בר-דוד) ומשphant, אברם פולאך ופאולין רוז. לאנשי הקבוצה הזאת היה ברור שהם נמצאים בתקופה של מבחין ושל צורך לבטא באופן מעשי את שייכותם עם ישראל. לפיכך הם דחו גם את ההצעה להשוו את צבם אל מצב הקהילה הראשונה ש'ברחה' מירשלים לפחל (Pella) שבעיר הירדן המזרחי, עבר חורבן בית שני על ידי טיטוס הרומי בשנת 70 לספירה. ☩

(המשך בגליון הבא)

© 2004. כל הזכויות שמורות לагשון נראל. אין להעתיק מאמר זה או חלקים ממנו ללא רשות בכתב המערכת 'זאת הברית' ובכתב מהמחבר).

שם בעצם יהודים לשעבר בלבד. במילים אחרות: שביעקבות האמונה בישוע על היהודים להיטמע בגין האוניברסלי של המאמנים מביל שתוותר להם יהדות יהודית, וזאת על סמך פרשנות מעוותת של דברי השlich פולוס כי במשיח "אין עוד לא יהודי ולא יווני" (גלאט' ג 28). כמובן, רוב ראשי הכנסיות והמיסיונים מאומות העולם ששירתו את הארץ לא ראו חשיבות מיוחדת לכך, שהיהודים המאמנים בישוע ישרו במדינת היהודים ויתפתחו בכך עצמאי של קהילות שבפועל מנותקות ממנהגי ומוסורות הנצרות ההיסטורית.

וכך בהדרגה, בין השנים 1946-1948, נפוצו בקרב ארגוני המיסיון והכנסיות בארץ כל מיני שמועות על אודות רדיפה גדולה של 'מאמנים ממוצא יהודי', שצפיה להתרחש כביכול במדינת היהודים החדשה שעומדת לקום. דהיינו, נציגי הממסד הכנסייתי, שלא רואו עדי למשיחיים 'מאמנים יהודים' אלא רק בבחינת נוצרים ו'יהודים לשעבר', עוררו את השמועות כי אלה צפויים לדידות קשות במדינה החדשה ואף ליחסולם הפיזי בידי היהודים הנורמטיבית. לצד שמועות מסווג זה, נרכחה באמצעות חוגים הקבלה החדשנית, שככל המצב דומה לדייפות של תלמידי ישוע בזמן הבית השני. אולם יש להזכיר, שלא מקרים חריגים, איש כמעט מהיהודים המשיחיים בשליחי תקופת המנדט לא נרדף שיטתית ולא הומת בשל אמונתו בישוע.

מכל מקום, בין אנשי הכנסיות נמצאו גם יידי אמות מאומות העולם, שקיבלו את היהודים המשיחיים בארץ כיהודים מלאו מובן המלאה ודאגו בכנות לעתידם, ללא דעתם קדומות כלפים עם ישראל. לפיקר העלו כמה מאנשי ה-CMJ את הרעיון, שגורף ניטרלי יdag לצוריכיהם של היהודים המאוחדים בישוע בארץ. החוץ אף לא פנו אל ארגון האומות המאוחדות או אל הצלב האדום הבינלאומי, כדי שתימצא רשות (Authority) מיוחדת אשר תטפל בצוריכיהם. ברם רעיון זה לא יצא אל הפועל. לעומת זאת ראיי המיסיון הבריטי, ובראשם הבישוף האנגליקני בירושלים הנרי ווסטן (Weston), הוציאו אל הפועל תוכנית אחרת – את פיניקס המאORGן מהארץ. לעוזרתם נרתמו גם הנציג העליון בארץ, נציגי ארגון 'האגודה הבינלאומית של הנוצרים העברים' (International Hebrew Christian Alliance = IHCA) באנגליה.

במהלך חודש אפריל שנת 1948 פנו מירשלים כ-20 יהודים משיחיים. הם הוטסו בדרך האויר למצרים ולلونדון, לאחר הראשי המיסיון האנגלי השיגו עבורים את המימון הדורש ואשרות כניסה מיוחدة. למעשה הם צורפו לסלל העובדים הבריטיים, שפונו בהדרגה מהארץ. שלב נוסף ביפוי נערך בחודש מאי 1948, כאשר נאספו מכל רחבי ירושלים עד כ-50 יהודים

**בשעה ש מבחינה אנטית ולאומית
ראו היהודים מאימי ישוע את
עצמם כחלק בלתי נפרד מעם
ישראל, טענו הכנסיות בארץ שהם
בעצם יהודים לשעבר בלבד**

© כל הזכויות שמורות למחברים. אין להעתיק מאמרים אלה או חלקים מהם ללא רשות בכתב המערכת 'זאת הברית'.

עורכים: חנן לוקז וגרשון נראל

האגודה הארץ-ישראלית של היהודים המשיחיים

ת"ד 40192, מבשרת ציון 50805-02-5791087 טל': 02-5349052 פקס:

דואר אלקטרוני: mjai@netvision.net.il אתר: www.mjai.org